

PAB opleiding voor MDT's

9 oktober 2025

Programma

9.30u – 9.50u: De PAB procedure binnen de toegangspoort

9.50u -10.30u: Inschaling (1)

10.30u – 10.50u: PAUZE

10.50u – 12.10u: Inschaling (2)

12.10u – 12.30u: SpoedPAB en VIST SA

12.30u – 13.30u: LUNCHPAUZE

13.30u – 15u: Bijstand& Besteding

15u – 15.15u: PAUZE

15.15u – 16.15u: Prioritering

De processen binnen de toegangspoort

Aanvragen van een PAB

Processen binnen de toegangspoort

1. Indienen van een A-document en het opmaken van een inschalingsverslag.
 - Beiden kunnen via INSISTO ingediend worden.
 - Geen dubbele informatie aanleveren.
 - Er mag in het A-doc verwezen worden naar het inschalingsverslag
 - Aandacht besteden aan:
 - Hoe het PAB zal ingezet worden en hoe dit zal tegemoetkomen aan de ondersteuningsnood van het kind/de jongere
 - Visie en beleving van de het kind of de jongere, de ouders, het MDT

Aanvragen van een PAB

Processen binnen de toegangspoort

2. Behandeling door het team indicatiestelling.

- Werd er een handicap- en stoorniscode toegevoegd?
- Zijn er beperkingen op verschillende levensdomeinen?
- Komt de omschrijving van de situatie met de gegeven scores (levenskwaliteit, permanentie, gedragsproblemen)
- Typemodule PAB en budgetcategorie wordt toegewezen
- Communicatie naar MDT

3. Behandeling door het team jeugdhulpregie

- Indien geen prior aanvraag, opvolging van de wachtlijst
- Indien prioraanvraag, zie hoofdstuk prioritering

Het PAB inschalingsverslag (1)

Het PAB inschalingsverslag (1)

Waarom deze vorming nu?

1. Nieuwe INSISTO-interface, een goed moment.
2. Op vraag van PAB-inschalers.
3. Nood aan voorbeelden, tips&tricks, ...
4. Nood aan verduidelijkende richtlijnen en handvaten die we op een uniforme manier verstaan en toepassen.
5. Wat met hervormingen conceptnota handicap? De kennis die er reeds is en de aanvullingen die nu gemaakt werden bij het PAB-instrument zijn zeer bruikbaar én zullen worden gebruikt.

Het PAB inschalingsverslag (1)

Principe (1/3)

- Stap 2 'handicaps en stoornissen' en stap 3 'verslag levenskwaliteit' zijn belangrijke stappen in de beeldvorming. Een grondige beeldvorming gaat verder dan alleen het in kaart brengen van beperkingen. Het is een dynamisch proces waarbij we het kind/jongere in zijn geheel bekijken. Door te focussen op de positieve krachten en het problematisch functioneren van iemand, en dit per levensdomein, kunnen we de noden veel preciezer bepalen. Scores over de zelfredzaamheid van een kind/jongere kunnen pas gegeven worden na dit proces van beeldvorming (heen-en-weer interactie).
 - ⇒ Zie het document met verduidelijkingen over waar wat kan geschreven worden in het 'verslag levenskwaliteit'. Concreet: vele PAB-vragen werden herverdeeld onder de levensdomeinen. Bijvoorbeeld: vrije tijd onder domein 'sociale situatie'. Stap 4 'zelfredzaamheid' zijn enkel de scores, de omschrijving/uitleg/motivatie moet gebeuren in stap 2 en 3.
- Stap 4 'zelfredzaamheid': vragen rond 'leren, opleiding en sociale integratie', 'communicatie', 'mobiliteit en verplaatsing', 'zelfverzorging', maar afhankelijk van leeftijd komen er gepastere vragen bij en wordt een bepaalde focus gelegd.
 - Versie 0 – 2 jaar: 6 items
 - Versie 3 – 6 jaar: 12 items
 - Versie 7 – 11 jaar: 14 items
 - Versie 12+ jaar: 14 items

Het PAB inschalingsverslag (1)

Principe (2/3)

- Stap 4 'zelfredzaamheid':
 - In de items kan er telkens een score worden gegeven tussen 'geen probleem', 'een probleem', 'een ernstig probleem', en 'een volledig probleem'. Opgelet, niet bij elk item leidt elke score tot een verhoging, soms worden scores samengenomen 'achter de schermen'. Er werd uiteindelijk beslist om dit open te communiceren aan de inschalers, maar... het geven van de precieze score is nog steeds wenselijk (beeldvorming).
 - Dankzij het intensieve werk van de betrokken inschalers werden er handvaten, richtlijnen, voorbeelden en extra uitleg voorzien bij elk item. Zie het online document daarvoor. Dit heeft een eerste praktijktoets doorstaan, maar input is nog steeds welkom!
- Stap 5 'gedragsproblemen': optioneel
 - 32 vragen, 6 antwoorden
 - Scores worden gecorrigeerd volgens normen van leeftijd en geslacht (geslacht en leeftijd worden indien beschikbaar automatisch overgenomen, het gaat om het biologisch geslacht).
 - Zie online document met extra uitleg.
 - Persoonlijke noot: een verouderd(e) instrument / werkwijze, maar de vragen zijn wel uiterst relevant. In de toekomst mogelijks een 'upgrade' naar een nieuwe versie die ontstaan is dankzij praktijkervaring bij minderjarigen en volwassenen.

Het PAB inschalingsverslag (1)

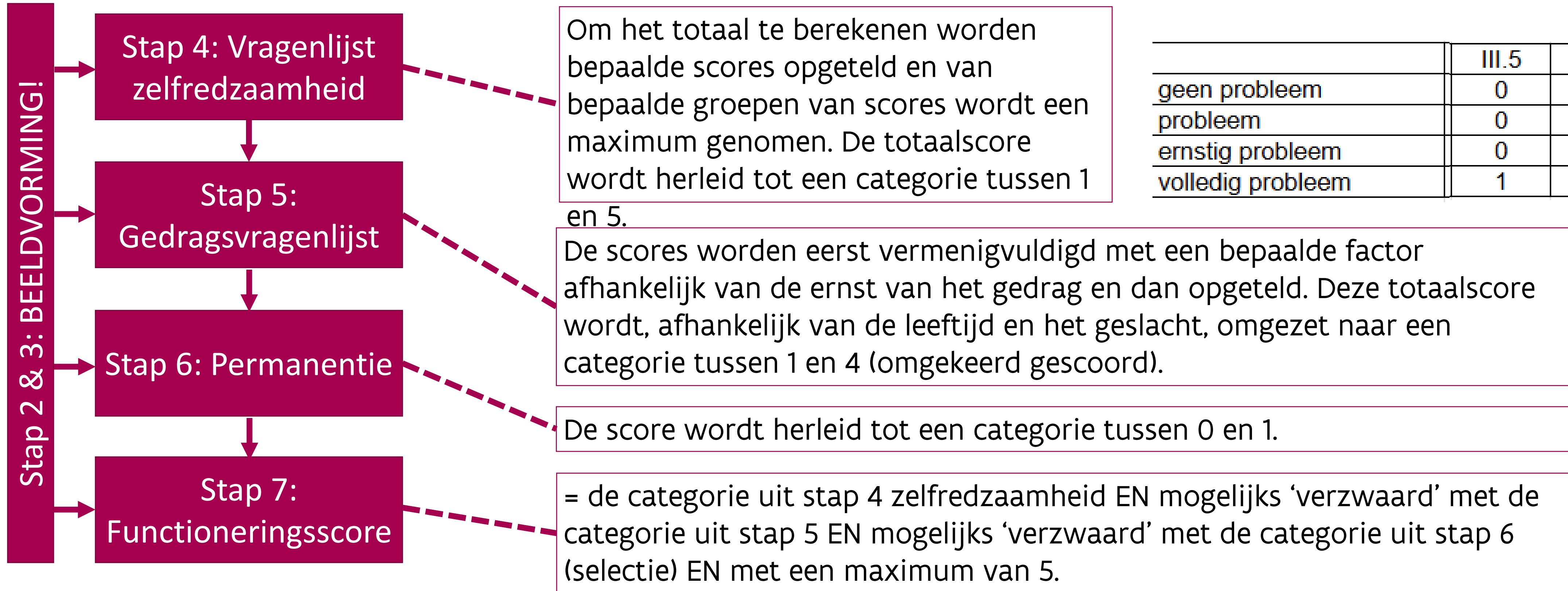
Principe (3/3)

- Stap 6: Permanentiewaarde (Nood aan toezicht),
 - 6 mogelijke waarden
 - Scores verschillen of deze permanentie op afstand kan gebeuren (met wel of niet onmiddellijke reactie van een persoon) of dat er continue actief toezicht moet plaatsvinden. Hierbij is een belangrijk onderscheid of het kind/jongere zelf een signaal kan geven om hulp te vragen.
 - Zie online document met extra uitleg.
- Stap 7: Ondersteuningsvraag:
 - Overzicht scores functioneren o.b.v. gegeven antwoorden op items en vragen (zie volgende slide).
 - Ondersteuningsvraag: evaluatie van de eindscore van functioneren en budgethoogte.
- Belangrijke aanvullende documenten:
 - 'Handleiding PAB-inschalingsverslag'
 - 'PABinschalingsverslag_levensdomeinen'
 - 'Handvaten en richtlijnen bij het onderdeel zelfredzaamheid'
 - 'Handvaten en richtlijnen SGZ'

Het PAB inschalingsverslag (1)

Inzicht in de scoringsmethodiek

Bv.: item + max. groep

	III.5	IV.1	IV.2
geen probleem	0	0	0
probleem	0	1	1
ernstig probleem	0	1	2
volledig probleem	1	2	3

De budgetcategorie is een gevolg van dit resultaat, waarbinnen verzwarende/verlichtende factoren een precies bedrag bepalen.

Het PAB inschalingsverslag (1)

Richtlijnen

- Bij elke activiteit moet nagedacht worden of de leeftijds-adequate zelfredzaamheid wel zou kunnen bekomen worden aan de hand van een hulpmiddel. Als een hulpmiddel een oplossing kan zijn, dan moet er geen verminderde zelfredzaamheid worden gescoord. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de hulpmiddelen waarover de persoon al beschikt, maar naar alle hulpmiddelen die de persoon zou kunnen krijgen (zie bijvoorbeeld refertelijst VAPH).
 - Opgelet, als er nog restnoden zijn (bijvoorbeeld, zelfs met een hoorapparaat heeft het kind nog steeds communicatie-moeilijkheden - gehoorprobleem) dan moet wel de verminderde zelfredzaamheid worden gescoord. Bovendien, moeten ook de aspecten van het gebruik en onderhoud van het hulpmiddel in rekening worden gebracht, bijvoorbeeld als het hoorapparaat door een volwassene moet worden aangedaan of hulp bij het frequent opladen van het hoorapparaat, etc. .
- Het PAB-instrument bekijkt voor een hele reeks items in hoeverre een kind/jongere (leeftijds-adequaate) zelfredzaam is. Wanneer een kind/jongere de activiteit nog nooit heeft gedaan (bijvoorbeeld openbaar vervoer), moet uitgegaan worden van het vaardigheidsniveau van het kind/jongere: in hoeverre is de minderjarige zelfredzaam bij het uitvoeren van de deelaspecten van de activiteit op dit moment?
 - In het voorbeeld: het aspect openbaar vervoer nemen gaat over planning, aankoop, navigatie, probleemoplossing, ... (zie scoringsrichtlijn bij het betreffende item). Deze aspecten kunnen dan apart nagegaan worden om een inschatting te maken van de zelfredzaamheid. Het is dus niet omdat een kind/jongere de activiteit nog nooit gedaan heeft, dat de zelfredzaamheid erbij onmiddellijk een 'volledig probleem' is. Je moet het item alleszins wel inschatten (niet overslaan).

Richtlijnen en handvaten => zelfredzaamheid

Richtlijnen en handvaten

=> zelfredzaamheid

- We gaan vandaag niet alle richtlijnen overlopen (te lezen via het voormelde document), maar we gaan de richtlijnen wel ter illustratie tonen a.h.v. twee casussen.
- Casussen: zie bundel die je kreeg bij het binnenkomen.
- Casus 1 Celine:
 - Meisje van 3 jaar met motorisch probleem, ernstige verstandelijke handicap en epilepsie.
- Casus 2 Tom:
 - Jongen van 16 jaar met autismespectrumstoornis, ADHD en een normale begaafdheid.
- Niet bij elke casus elk item (zie slides).

Richtlijnen en handvaten
=> gedragsproblemen

Richtlijnen en handvaten

=> gedragsproblemen

- SGZ: alleen het gedrag van de laatste drie maanden
- Belangrijk: kijken naar het voorkomen van het probleemgedrag zonder maatregelen. Aandachtspunten met betrekking tot preventieve maatregelen:
 - Lichamelijk ingrijpen: Storend gedrag dat door lichamelijk ingrijpen kon worden voorkomen (zoals door afweren, betrokkene vastpakken, hem/ haar fixeren, apart zetten of separeren), wordt wel als storend gedrag ingevuld.
 - Medicatie: Wanneer de persoon gedragsregulerende medicatie gebruikt wordt gedrag dat mogelijk zou optreden indien de medicatie stopgezet wordt niet als storend gedrag gescoord zolang de persoon de medicatie inneemt omdat er geen ondersteuning door personen nodig is.
 - Mondeling ingrijpen: Vraag: waaruit bestaat de mondelinge interventies precies en wat er zou gebeuren als deze niet gesteld zouden worden?
 - TIP: Vraag: wat is de frequentie van het probleemgedrag vóór men de preventieve maatregelen heeft ingesteld en/of kan men rekening houden met het leerproces van de cliënt?

0. Dit gedrag is de **afgelopen 3 maanden niet voorgekomen**
1. Dit gedrag kwam gemiddeld ongeveer **1 dag per maand** voor
2. Dit gedrag kwam gemiddeld ongeveer **1 dag per week** voor
3. Dit gedrag kwam gemiddeld **2,3 of 4 dagen per week** voor
4. Dit gedrag kwam **één of meer keer per dag** voor en gemiddeld **ten minste 5 dagen per week**

Richtlijnen en handvaten

=> gedragsproblemen

- Meeste items zijn duidelijk, maar zie online document met richtlijnen en handvaten.
 - Onderscheid medebewoners/gezinsleden versus centrale verzorgers/begeleiders
 - Bijvoorbeeld:
 - Items 3,4. BIJTEN EN/OF HAARTREKKEN:
 - Het moet pijnlijk zijn, het gaat dus niet om dreigen e.d.
 - Item 19. KLEDING SCHEUREN:
 - Het gaat om de eigen kleding,
 - Eén kledingstuk gescheurd is 1x,
 - Niet kleding scheuren uit onhandigheid of het aftrekken van knopen
 - Het dragen van een “scheurpak” e.d. (ook alleen ‘s nachts) geeft score 4.
 - Item 22. GIL-/SCHREEUWBUIEN:
 - De duur van een dergelijke bui moet minstens drie minuten zijn,
 - Vloeken, op de grond liggen trappelen, stampvoeten e.d. kunnen in een gil- en schreeuwbui passen,
 - Wanneer betrokkene tijdens een gil-/schreeuwbui ook uitscheldt of zichzelf of anderen pijn doet, wordt dit tevens ingevuld bij de betreffende vraag.

Richtlijnen en handvaten => permanentie

Richtlijnen en handvaten

=> permanentie

- Zie onderaan document met richtlijnen over items zelfredzaamheid
- Waar het om gaat is: Of het kind/jongere nood heeft aan bovengebruikelijke permanentie wegens de handicap.
- Scores verschillen of deze permanentie op afstand kan gebeuren (met wel of niet onmiddellijke reactie van een persoon) of dat er continue actief toezicht moet plaatsvinden. Hierbij is een belangrijk onderscheid of het kind/jongere zelf een signaal kan geven om hulp te vragen.
- De inschatting moet gemaakt worden van wat doorgaans/het vaakst/gemiddeld nodig is. Er moet rekening gehouden worden met alle contexten waarin toezicht nodig kan zijn.
- Scoringsmogelijkheden: '0 geen permanentie', '1 op afstand en uitstelbaar', '2 op afstand en onmiddelijk' (opdeling 2a en 2b), '3 continu actief' of anders.

Richtlijnen en handvaten

=> permanentie

- Scoringsrichtlijnen:
 - 0 - Neen: De persoon heeft geen nood aan bovengebruikelijk toezicht wegens de handicap. Er is wel gebruikelijk (leeftijdsadequaate) toezicht nodig.
 - 1 - Permanentie op afstand, met uitstelbare alarmopvolging: Het kind/de jongere heeft bovengebruikelijk toezicht nodig wegens de handicap, maar dit toezicht kan op afstand gebeuren waarbij alarmopvolging (hulp door een persoon) niet onmiddellijk vereist is. Bijvoorbeeld: er moet iemand onmiddellijk telefonisch beschikbaar zijn om instructies te geven of de situatie in te schatten, maar die persoon moet niet onmiddellijk ter plaatse gaan (de persoon kan later op de dag fysiek langsgaan).

Richtlijnen en handvaten

=> permanentie

- Scoringsrichtlijnen:
 - 2 – Op afstand en onmiddellijk:
 - 2a Permanentie op afstand, met onmiddellijke alarmopvolging: Het kind/de jongere heeft bovengebruikelijk toezicht nodig wegens de handicap, maar dit toezicht kan op afstand gebeuren waarbij alarmopvolging (hulp door een persoon) onmiddellijk moet plaatsvinden.
 - Bijvoorbeeld: er moet iemand direct beschikbaar zijn om in te grijpen bij noodsituaties.

Richtlijnen en handvaten

=> permanentie

- Scoringsrichtlijnen:
 - 2 – Op afstand en onmiddellijk:
 - 2b Actieve permanentie gedurende bepaalde dagdelen of met mogelijkheden tot onderbreking: Het kind/de jongere heeft (bovengebruikelijke) actief toezicht nodig gedurende specifieke tijden van de dag wegens de handicap, maar er zijn momenten waarop het toezicht kan worden onderbroken. Bijvoorbeeld, het kind/de jongere heeft intensieve begeleiding nodig tijdens bepaalde activiteiten of dagdelen, maar kan korte periodes zonder actief toezicht doorbrengen (vb. in een andere ruimte).
 - Bijvoorbeeld het kind/de jongere kan alleen op zijn/haar kamer slapen, maar heeft overdag wel nood aan actief toezicht.

Richtlijnen en handvaten

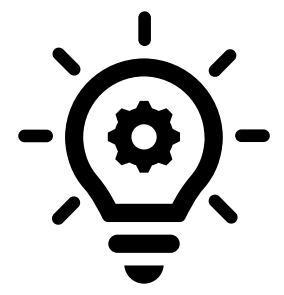
=> permanentie

- Scoringsrichtlijnen:
 - 3 - Continue actieve permanentie (kan niet alleen gelaten worden): Het kind/de jongere heeft constante (bovengebruikelijke) actief toezicht nodig wegens de handicap en kan niet alleen gelaten worden. Dit is nodig wegens het risico op ernstig (levensbedreigende) medische en gedragsmatige moeilijkheden. Het kind/jongere is zelf niet in de mogelijkheid om hulp in te roepen.

Richtlijnen en handvaten

=> permanentie

- Scoringsrichtlijnen:
 - Anders (licht toe): Er is een andere vorm van toezicht nodig die niet in de bovenstaande categorieën valt. Bijvoorbeeld, het kind/de jongere heeft specifieke behoeften die een unieke vorm van toezicht vereisen. Licht de situatie toe voor verdere beoordeling.
 - Bijvoorbeeld een unieke combinatie van toezicht die soms heel intensief is en op andere dagen weer helemaal niet nodig is, en er geen lijn te trekken is om 'een gemiddelde' score berekenen. Daarbij kan toezicht niet met een alarm op afstand gebeuren, maar het is ook weer niet continu.

Tip: (herhaling) Start met jezelf af te vragen: kan de permanentie op afstand gebeuren? Met wel of niet onmiddellijke reactie van een persoon? Of moet er continu actief toezicht plaatsvinden? En kan het kind/jongere zelf een signaal geven om hulp te vragen?

Richtlijnen en handvaten => CASUSSEN

Richtlijnen en handvaten => Casussen

Casus 1 Celine

- Meisje van 3 jaar met motorisch probleem, ernstige verstandelijke handicap en epilepsie (niet onder controle). Celine zit in buitengewoon kleuteronderwijs type 4 en krijgt schoolaanvullende ondersteuning vanuit een MFC. Het valt op dat Celine heel weinig evolutie doormaakt ondanks intensieve therapie. Haar gewicht in combinatie met beperkte mobiliteit en gebrek aan communicatie maakt het erg zwaar voor de ouders om de zorg op hun te nemen. Celine heeft nog 1 oudere zus en de ouders maken zich zorgen dat zij te weinig aandacht krijgt. De ouders vragen een PAB aan om extra praktische hulp te kunnen krijgen bij de dagelijkse ADL-ondersteuning van Celine.
- Praktisch: focus op items 1-5, 7, 9, 11, (niet op items 6, 8, 10, 12).

Richtlijnen en handvaten => Casussen

Casus 1 Celine

- I. Leren, opleiding en sociale integratie
 - I.1. Leren en ontwikkelen van vaardigheden: betrokkenheid, basisvaardigheden.
 - Ernstig probleem
 - I.2. Opleiding: het volgen van onderwijs, evolutie, integratie op school, volgen van lessen
 - Ernstig probleem
 - I.3. Sociale integratie: interpersoonlijke relaties, sociale integratie, vrije tijd
 - Ernstig probleem
- II. Communicatie
 - Volledig probleem
- III. Mobiliteit en verplaatsing
 - III.1 gaan zonder hulp
 - Volledig probleem

Richtlijnen en handvaten => Casussen

Casus 1 Celine

- III. Mobiliteit en verplaatsing
 - III.3 Gebruik van hulpmiddelen of steun (bij verplaatsing minder dan 10meter)
 - Volledig probleem
 - III.5 spel en sportactiviteiten
 - Ernstig probleem
- IV. Zelfverzorging
 - IV.2 voedsel nuttigen
 - Ernstig probleem

Richtlijnen en handvaten => Casussen

Casus 2 Tom

- Jongen van 16 jaar met autismespectrumstoornis, ADHD en een normale begaafdheid. Tom heeft niet de mogelijkheid om school te lopen omwille van overbevraging/overprikkeling. Ondanks zijn gemiddelde begaafdheid lukt ook school lopen binnen OV1 niet. Er is nood aan een alternatieve gestructureerde dagbesteding. Dit is de aanleiding geweest voor de vraag naar een PAB. Hij is enig kind in een intact gezin. Moeder en vader werken alletwee en kunnen dus niet instaan voor de dagbesteding en zijn ontplooiing. Momenteel wordt hij nauw opgevolgd door de kinderpsychiater wegens zijn donkere gedachten/neerslachtigheid (hij krijgt hiervoor ook medicatie).
- Praktisch: focus op item 1-4, 8-9, 11-12 (niet op items 5-7, 10, 13-14, want geen tot weinig problemen daar).

Richtlijnen en handvaten => Casussen

Casus 2 Tom

- I. Leren, opleiding en sociale integratie
 - I.1 Leren: het verwerven van kennis en het ontwikkelen van vaardigheden
 - Probleem
 - I.2 Opleiding: het volgen van onderwijs, evolutie, integratie op school, volgen van lessen
 - Volledig probleem
 - I.3 Sociale integratie: interpersoonlijke relaties, sociale integratie, vrije tijdsbesteding
 - Probleem
- III. Mobiliteit en verplaatsing
 - III.4 openbaar vervoer:
 - Probleem
 - III.5 fiets
 - Probleem

Richtlijnen en handvaten => Casussen

Casus 2 Tom

- III. Mobiliteit en verplaatsing
 - III.7 turnen en sportactiviteiten
 - Probleem
- IV. Zelfverzorging
 - IV.1 zich wassen en kleden
 - Geen probleem
- Een bijzondere toevoeging die we jullie willen meegeven: de permanentie-waarde:
 - Wat denken jullie?
 - Score 1 - Permanentie op afstand, met uitstelbare alarmopvolging.

SpoedPAB& VIST Specifieke Acties

door Karen De Boom

SpoedPAB

- Dringende nood aan een persoonlijk assistentiebudget
- Snel degeneratieve aandoeningen
 - Neuromusculair
 - Metabole stoornis (stofwisselingsstoornis)
- Opvolging door een erkend NMRC of CEMA
 - Neuromusculair referentiecentrum
 - Centrum voor Erfelijke Metabole Aandoeningen
- Plotse achteruitgang op verschillende domeinen van zelfredzaamheid het afgelopen jaar of minder
 - Opstaan en zich verplaatsen
 - Zelfstandig eten
 - Naar toilet gaan en reinigen
 - Nood aan kunstmatige beademing en continue permanentie
- Minimum leeftijd kind/jongere: 6 jaar

SpoedPAB

Aanvraag

- Medisch attest (zie website VAPH)
 - Behandelend arts moet attest invullen, dateren en handtekenen
 - Katzschaal moet toegevoegd zijn
- Omschrijving situatie jongere
- Enkel via een erkend MDT
 - Insisto: nieuwe VIST – spoedprocedure PAB (voorkeur aan deze methode omwille van privacy)
 - Per post – team indicatiestelling maakt dossier aan in Insisto
- Team Indicatiestelling behandelt de aanvraag binnen de 5 werkdagen
 - Inclusief consult arts

VIST SA: specifieke actie

- Voor kinderen en jongeren tot en met 25 jaar
- Versterken van de draagkracht van de minderjarige en zijn/haar context
- Steeds tijdelijk
- Preventief om meer ingrijpende hulpverlening te voorkomen
- 3 voorwaarden
 - Pedagogische nood
 - Financiële nood
 - Ondersteuningsplan

VIST SA: specifieke actie

Soorten ondersteuning

- Verblijf op een schoolinternaat
- Vakantiekampen, speelpleinwerking
- Kinderopvang
- Gezins- of poetshulp
- Voor- en naschoolse opvang
- Schoolmaaltijden
- Psychotherapie
- Observatie en/of behandeling in een psychiatrisch ziekenhuis
- Vervoer

Combinatie van verschillende specifieke acties is mogelijk

PAB versus VIST-SA

PAB

- Kindfactoren staan voorop
- Erkenning handicap
- Langdurig, ernstig participatieprobleem
- Inkopen gespecialiseerde, handicap specifieke hulp
- Ondersteuning gericht op het kind/jongere
- Therapie en reguliere hulp zijn ontoereikend
- Budget bepaalt door inschaling.
Ondersteuningsnood wordt geobjectiveerd
- Inkomen ouders heeft geen effect

VIST SA

- Ondersteuning kind/jongere en context
- Preventief
- Tijdelijk
- Versterken draagkracht kind/jongere en/of context
- Evolutie mogelijk
- Budget wordt bepaalt door de kostprijs, eigen bijdrage ouders en maximum bijdrage Vlaamse Overheid
- Financiële nood is een belangrijke voorwaarde

Lunchpauze

Bijstand & Besteding

door de bijstandsorganisaties

Vlaanderen
is welzijn

Besteden van een persoonlijke- assistentiebudget (PAB)

VAPH

VLAAMS AGENTSCHAP VOOR
PERSONEN MET EEN HANDICAP

PAB-vormingsdag 2025

PERSOONLIJKE-ASSISTENTIEBUDGET (PAB)

- ✓ Een budget voor minderjarige personen met een handicap (tem 21 jaar);
- ✓ Budget op maat: 5 verschillende budgetcategorieën van €12.597,87 tot €58.790,02 per jaar;
- ✓ Om assistentie en ondersteuning voor het kind thuis, op school of bij een VAPH-zorgaanbieder te organiseren en te financieren (netwerk van zorgaanbieders);
- ✓ Zelf de ondersteuning kiezen en betalen: via assistenten, vrijwilligers, vervoersmaatschappijen, professionele zorgaanbieders, ...

BUDGET BESTEDEN

Individueel

In groep

ZORGAANBIEDERS

- **Niet vergunde** zorgaanbieders
 - persoonlijke assistenten, studenten, uitzendkrachten, zelfstandigen, vrijwilligers, deeleconomie, dienstencheques, thuiszorg
 - alleen **individuele** ondersteuning

- **Vergunde en erkende** zorgaanbieders
 - voorzieningen: **individuele** en **collectieve** ondersteuning
=> Maximum 155 dagen, 155 nachten en 104 begeleidingen
 - bijstandsorganisaties: **bijstand** bij beheer van het budget

AANDACHTSPUNTEN

- Tijdig opstarten
- Sluiten geldige overeenkomsten
- Aparte bankrekening
 - terugvorderbaar voorschot
 - deadline kosten: 1 april
- Enkel zorg en ondersteuning ten gevolge van handicap
- Niet mogelijk
 - hulpmiddelen en aanpassingen, medische en paramedische behandelingen, pedagogische en didactische begeleiding, dubbele subsidiëring, woon- en leefkosten en reiskosten
- Documenten 7 jaar bewaren

WAAR VIND IK EEN PERSOONLIJKE ASSISTENT VOOR MIJN KIND?

Overweegen ouders om zelf assistent te worden voor hun kind?
<https://www.magentaproject.be/> en <https://www.datisdevraag.be/>

BUDGETHOUDERSCHAP

BUDGETHOUDERSCHAP

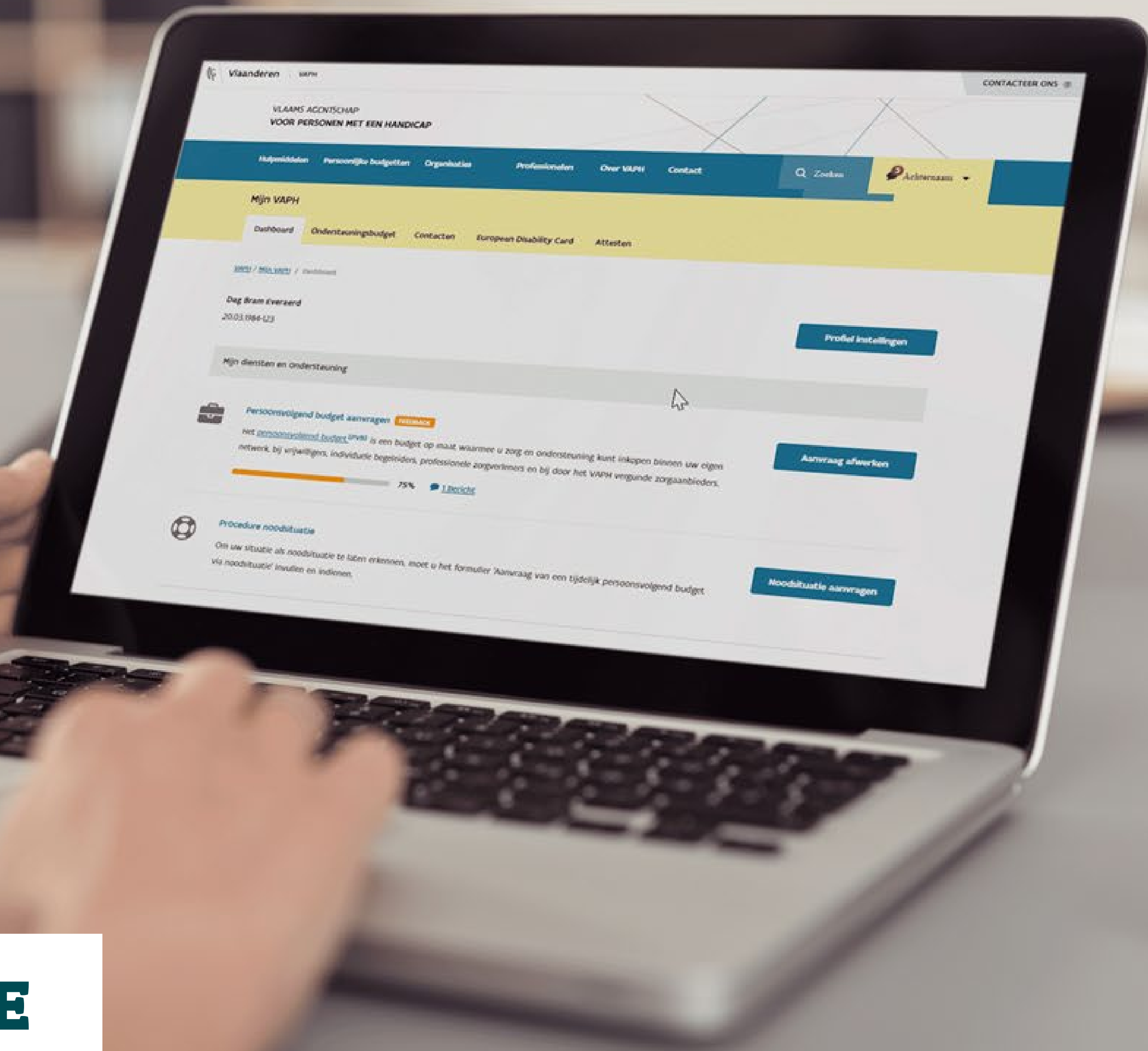
- Het PAB wordt beheerd door de 'budgethouder' die bepaalt 'hoe', 'door wie', 'wanneer' de ondersteuning geboden wordt

	Wie is de budgethouder?
De persoon met de handicap is minderjarig	<ul style="list-style-type: none">• beide ouders• voogd
De persoon met de handicap is meerderjarig	<ul style="list-style-type: none">• persoon met de handicap zelf• bewindvoerder

- Eén van beide ouders doet alle PAB-administratie
- Budgethouder = werkgever bij rechtstreekse tewerkstelling van persoonlijke assistent (arbeidswetgeving!)

BUDGETHOUDERSCHAP

- **Tweeoudergezin?**
=> Beide ouders zijn budgethouder, mogen beide overeenkomsten ondertekenen;
=> PA: één ouder werkgever, andere assistent.
- **Gescheiden ouders?**
=> Beide ouders zijn budgethouder, mogen beide overeenkomsten ondertekenen;
=> PA: één ouder werkgever, andere assistent.
Vechtscheiding, onenigheid? Familierechtbank
- **Pleegzorg?**
=> Pleegouder is budgethouder als zo opgenomen in Afsprakennota Pleegzorg of via Familierechtbank
- **Exclusief ouderschap (bv. overlijden ouder, vonnis)?**
=> Kan zelf ook assistent zijn

ADMINISTRATIE

ADMINISTRATIE

- De budgethouder beheert het budget:
 - overeenkomsten registreren*
 - kosten indienen*
 - alle overeenkomsten, facturen en rekeninguittreksels bewaren ikv mogelijke controles door VAPH of Zorginspectie

* kan ook door de bijstandsorganisatie gedaan worden

COMBINATIE PAB MET

MFC

PAB COMBINEREN MET ONDERSTEUNING VANUIT EEN MFC

Het PAB kan worden gecombineerd met **dagopvang** uit het MFC

- PAB wordt verlaagd
- op basis van aantal dagdelen uit combinatieformulier

Let op!

Vanaf 1 januari 2026 wordt deze regeling vereenvoudigd:

- Afschaffing combinatieformulier
- Het MFC geeft het gebruik van dagopvang door aan het VAPH
- PAB wordt verlaagd
- Budgethouder hoeft niets meer te doen

PAB **kan niet** gecombineerd worden met **verblijf en begeleiding** -> enkel inkopen

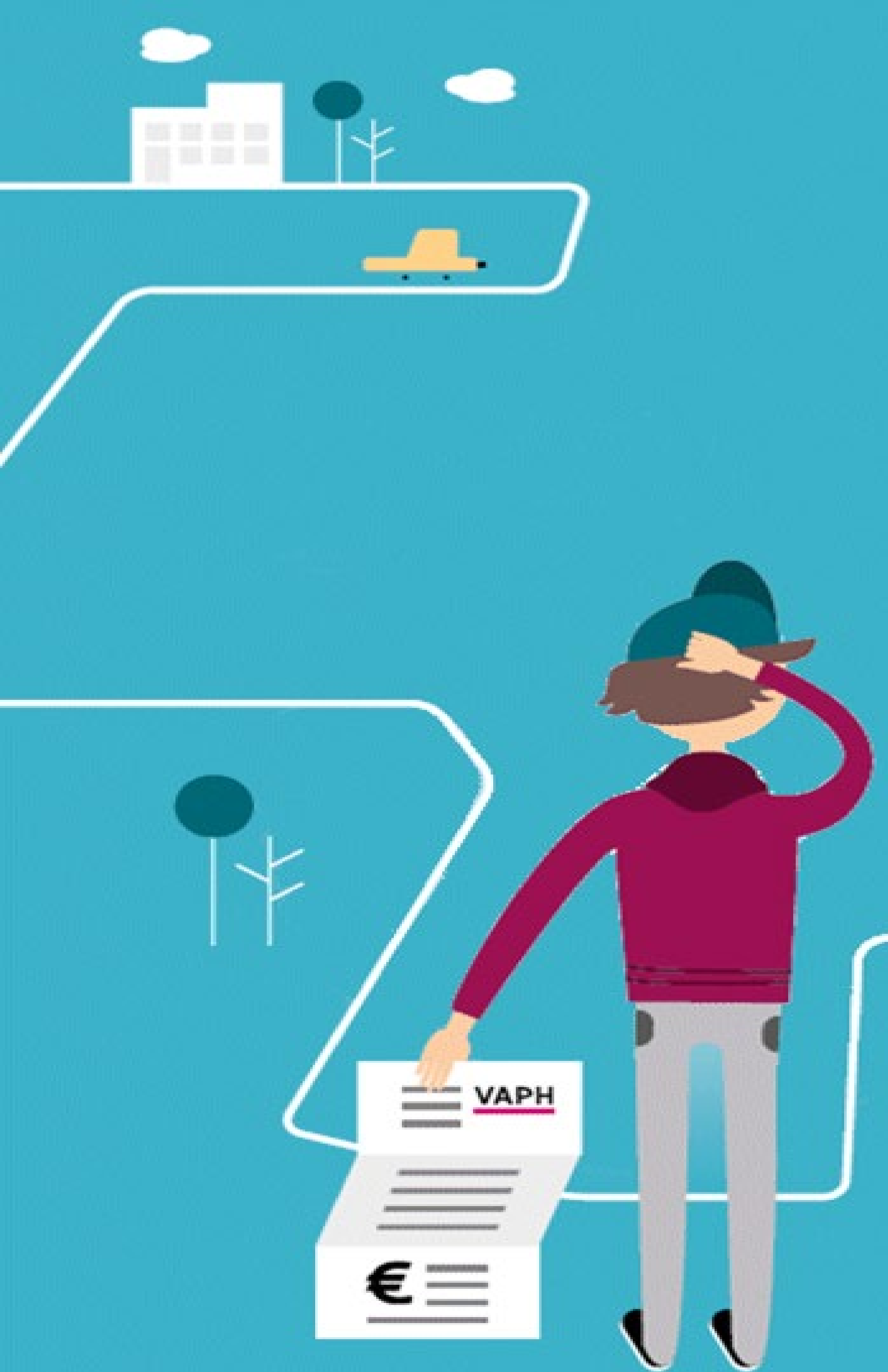
PAB IS NIET MOGELIJK IN COMBINATIE MET:

- Langdurig verblijf in MFC
- Plaatsing door de jeugdrechter
- Rechtstreeks Toegankelijke Hulp (RTH)
- Internaat GO!
- Observatie- en behandelingscentrum
- Crisisverblijf

PAB is keuzes maken.

Budgethouders staan er niet alleen voor.

**Het VAPH &
de bijstandsorganisaties
zijn er om te helpen.**

BLIJF OP DE HOOGTE

- Website: wegwijsinformatie, documenten en formulieren, veelgestelde vragen ...
 - www.vaph.be
- Maandelijkse digitale VAPH-nieuwsbrief: updates over de VAPH-dienstverlening
 - www.vaph.be/actueel/nieuwsbrief
- Driemaandelijks tijdschrift Sterk: sterke verhalen van mensen met een handicap
 - www.vaph.be/actueel/magazines

CONTACTEER ONS

VAPH - team Budgetbesteding

Voor vragen rond besteding

Marie-Elisabeth Belpairegebouw

Team budgetbesteding

Simon Bolivarlaan 17

1000 Brussel

www.vaph.be/contacteer-ons

budgetbesteding@vaph.be

02 249 30 00

Taken van een bijstandsorganisatie

Collectieve opdracht:

- ten aanzien van budgethouders
- ten aanzien van het VAPH

► Gratis aanbod

Aanbieden van

- laagdrempelige bijstand en
- hoogdrempelige individuele bijstand

aan budgethouders

► Zowel betalend als niet-betalend aanbod

Collectieve opdracht voor budgethouders

- **Het doel:** de levenskwaliteit van personen met een handicap en hun gezin verhogen door:
 - Vraaggestuurde ondersteuning mogelijk te maken via het Persoonlijk Assistentie Budget (PAB)
- Budgethouders eenvoudig en duidelijk te **informer**, via verschillende communicatiekanalen, over de opstart en besteding van het PAB en over het beschikbare zorgaanbod.

Collectieve opdracht voor budgethouders

- **Hulpmiddelen ontwikkelen** die administratie verlichten, zoals modelbrieven en modelcontracten.
- **Kennis opbouwen** over besteding en verantwoording van PAB, zowel in cash als in voucher, als de combinatie van beide.
- **Intersectorale samenwerking uitbouwen** en kennis en expertise ontwikkelen over intersectoraal aanbod.

Collectieve opdracht voor het VAPH

- **Kennis en expertise** delen over aanbod, zorg en prijs.
- Oneigenlijk gebruik, misbruik of fraude met het PVB **signaleren/melden.**
- Feedback geven met doel om het **PVB-systeem te optimaliseren**

Bijstand aan budgethouders

Laagdrempelige bijstand

Hoogdrempelige bijstand

Laagdrempelige bijstand

- **Individueel advies** geven over:
 - De opstart van het PAB
 - Bestedingsregels en -mogelijkheden en voorwaarden
 - Alle aspecten van het budgethouderschap (incl. beschermingsmaatregelen)
- **Vormingen** aanbieden voor budgethouders
 - Doel: Versterken van vaardigheden i.k.v. het budgethouderschap
 - Bv. webinar over het werken in mijnvaph.be
- **Bemiddelende rol** bij korte geschillen (op verzoek van de budgethouder)

Hoogdrempelige bijstand

- **Bemiddelen** bij geschillen tussen budgethouder en ondersteuner.
- **Ondersteuningsplan** (OP) vertalen in feitelijke zorg en ondersteuning.
- **Budgetplannen** concretiseren op basis van OP.
- **Zoeken en selecteren van aanbieders** van zorg en ondersteuning, evt. met hen onderhandelen.
- **Bijstand** verlenen bij:
 - Sluiten van contracten
 - Beheer van PAB

(Wordt betaald met het PAB)

Casussen

Casus 1: Marie

De ouders van Marie melden hun dochter aan. Marie is 32 jaar en heeft een fysieke handicap. Ze beschikt over een PVB en kreeg recent een budgetverhoging vanwege verhoogde ondersteuningsnoden. De ouders vragen extra ondersteuning.

Marie maakt momenteel twee dagen per week gebruik van een dagcentrum. Ze wil graag vaker naar het dagcentrum gaan en daarnaast af en toe logeren, met het oog op toekomstige zelfstandigheid. Er wordt een Individueel Dienstverlenings-overeenkomst (IDO) opgesteld. De ouders merken op dat de VZA hierbij "veel punten" vraagt.

Casus 1: Marie

Taken bijstandsorganisatie

- Opstarten van budget:
 - Ondersteuningsvraag verkennen a.d.h.v. het ondersteuningsplan
 - Informeren over bestedingsmogelijkheden
 - Informeren over bestedingsregels
 - Extra puzzelwerk doen om het budget optimaal in te zetten
- Onderhandelen met de VZA:
 - IDO:
 - ↳ Samen met de BH'er bekijken of de voorgestelde ondersteuning aansluit bij de vraag
 - ↳ Nagaan of de BH'er de ondersteuning krijgt die ze wenst
 - ↳ Indien gewenst: voorbereiden van het gesprek met de VZA a.d.h.v. een model-IDO
 - ↳ Op verzoek van de BH'er kan de coach meegaan naar de VZA om te helpen bij het onderhandelen over de overeenkomst

Casus 2: Max

Max is 15 jaar en heeft autisme, ADHD en bijkomende psychische problemen. Hij volgt deeltijds onderwijs (OV1-dagbesteding, halve dagen). Thuis krijgt hij ondersteuning van zijn moeder. Zij krijgt een ziekte-uitkering, omdat ze geen opvang vindt voor Max. Hij wordt begeleid met inzet van honden.

Casus 2: Max

Taken bijstandsorganisatie

- Informatie verstrekken:
 - De begeleiding met de honden kan niet via het budget betaald worden. Daarom bekijken we welke andere noden van Max wel via het budget vergoed kunnen worden.
- Verhogen van de levenskwaliteit:
 - Dagbesteding zoeken voor de dagen dat Max niet naar school gaat.
 - Assistentie van Fiola, 2 dagen per week.
 - Poetshulp voor thuis.
 - Vergoeding voor de papa via deelconomie.
- Bijkomende ondersteuning, maar niet via het PAB:
 - Therapeutische begeleiding met honden
- Nog te onderzoeken pistes:
 - Groenezorginitiatieven

Casus 3: Ruben

Ruben is 11 jaar en heeft een meervoudige handicap. Hij woont bij zijn ouders, twee broertjes en zusje. Zijn PAB wordt gecombineerd met ondersteuning van het MFC. Het resterende budget wordt gebruikt voor het dagcentrum en tewerkstelling via een takenovereenkomst: mama werkt als assistent en papa is werkgever.

Er ontstaan problemen binnen het gezin. Vanuit papa is er sprake van een machtsdynamiek en mishandeling, en hij stuurt eenzijdig aan. Dat leidt tot stopzetting van het MFC en isolatie van de gezinscontext. Het vertrouwenscentrum wordt ingeschakeld na een gezamenlijke melding door de bijstandsorganisatie en het MFC.

Casus 3: Ruben

Na een vonnis van de familierechtbank wordt de situatie geregulariseerd. Dit zorgt voor stabiliteit in de ondersteuning en de gezinscontext, en er wordt een nieuw bestedingsplan opgemaakt voor het resterende PAB. Ruben en zijn gezin krijgen voortaan een aanklappende opvolging via maandelijkse bezoeken.

Casus 3: Ruben

Taken bijstandsorganisatie

- Informeren en bijstand verlenen
 - Informeren over werkgeverschap en de combinatie van PAB met MFC
 - Uitleg geven over bestedingsmogelijkheden, zoals poetshulp en takenovereenkomsten.
 - Administratieve ondersteuning bieden bij het beheer van het budget, het opstellen en opvolgen van overeenkomsten, en afstemmen met het MFC.

Casus 3: Ruben

Taken bijstandsorganisatie

- Observeren en signaleren
 - De samenwerking tussen de ouders verloopt moeilijk. We merken dat de vader veel invloed uitoefent op het budget en dat er signalen zijn van mogelijke mishandeling. Samen met het MFC wordt dit gemeld bij het Vertrouwenscentrum.
- Advies geven
 - Na melding wordt een contactverbod ingesteld. De moeder wordt de enige die het budget beheert, en er wordt gekeken hoe het budget beter kan worden besteed.

Casus 4: Yma

Yma is 12 jaar en heeft het syndroom van Down. Ze gaat naar een gewone middelbare school.

Yma vertrouwt gemakkelijk op anderen, maar weet soms niet goed wat gepast is in sociale situaties. Ze heeft hulp nodig bij verzorging en hygiëne. Structuur en voorspelbaarheid zijn voor haar erg belangrijk. Ook bij de verplaatsing naar en van school en tijdens vrije tijd heeft ze ondersteuning nodig.

Casus 4: Yma

Taken bijstandsorganisatie

De ouders van Yma nemen contact op met de bijstandsorganisatie om hulp te krijgen bij het opstarten van het PAB. De organisatie kijkt welke ondersteuning beschikbaar is, wat Yma extra nodig heeft, wie in haar netwerk kan helpen en hoe de ondersteuningspuzzel ingevuld kan worden.

- Welke ondersteuning is er al?
 - Thuisbegeleiding via RTH, inclusief hulp bij administratie
 - 4 uur begeleiding op school
- Wat is er extra nodig?
 - Ondersteuning bij persoonlijke verzorging op school
 - Stimuleren van de ontwikkeling en opbouwen van een sociaal netwerk
 - Begeleiding bij verplaatsingen
 - Ondersteuning op school en tijdens vrije tijd
 - Ontlasting van de ouders

Casus 4: Yma

Taken bijstandsorganisatie

- Netwerk
 - Mama en papa, die veel stress ervaren en fysieke klachten hebben
 - Risico op isolement
- Ondersteuningspuzzel
 - Thuisbegeleiding uitbreiden
 - Persoonlijke assistent op school
 - Vrijwilliger(s) voor verplaatsingen
 - Poetshulp

PAUZE

Prioritering PAB

door Bert Cans

Overzicht

- Werking IRPC
- Wachtbeheer PAB
- Criteria
- Luik handicap
- Algemene aandachtspunten

Werking IRPC

Wachtbeheer

1 Vlaamse lijst met 2 stromen

**Wachtenden
met prioriteit**

**Wachtenden zonder prioriteit
(langstwachters)**

Criteria prioritering

1 De integriteit van de jongere en het netwerk

2 De draagkracht/draaglast van het netwerk

3 Het hulpverleningstraject en het effect ervan

4 De kloof tussen de huidige en de gewenste ondersteuning

Integriteit van jongere en het netwerk

Aandachtspunten

! Handicapspecifieke/leeftijdsadequate info zorgt niet automatisch voor een schending van de integriteit

Op welke manier komt de integriteit van de jongere en/of zijn/haar netwerk in gevaar?

Sprake van gedragsproblemen/verwaarlozing?

Raakt een jongere al geruime tijd niet meer op school?

Sprake van zelfverwondend gedrag, zelfmoordgedachten/pogingen of een verslavingsproblematiek?

Sprake van wegloopgedrag of risicovol gedrag wanneer alleen?

↳ Concretiseer: Welk gedrag? Hoe vaak? Hoe lang al bezig?

Vermijd: “soms, regelmatig, vaak, af en toe,...”

Indien jongere wat ouder of in de mogelijkheid tot enige reflectie: hoe kijkt jongere zelf naar zijn/haar situatie?

Netwerk van de jongere

Aandachtspunten

Draaglast van de ouders

- 📌 Hoe ervaren zij de situatie?
- 📌 Gezinsituatie?
- 📌 Werksituatie?
- 📌 Gezondheidsproblemen/beperkingen?

Aanwezigheid andere kinderen?

- 📌 Hoe ervaren zij de situatie?
- 📌 Gezondheidsproblemen/beperkingen?

Aanwezigheid breder netwerk?

Draagkracht van ouders?

Hulpverleningstraject

Aandachtspunten

- 📌 Lopende hulpverlening – effect/advies/visie?
- 📌 Residentiële behandelopname/revalidatie – effect/advies/visie?
- 📌 Breuken in het hulpverleningstraject?
- 📌 Schools traject/dagbesteding?
- 📌 Wachtlijsten?

Kloof tussen de huidige hulpverlening en gewenste hulp

Aandachtspunten

- 📌 Hoe zal het PAB worden ingezet?
- 📌 Welke concrete verandering gaat het PAB teweeg brengen voor de jongere en zijn/haar netwerk?
- 📌 Wat is jullie visie over het indienen van deze PAB?

Luik handicap

Aanbevelingen

- Kort en bondig
- Handicap op zich staat niet ter discussie
- Vermijd herhalingen

Aandachtspunten

- 💡 Concreet en to the point
- 💡 Schets een coherent verhaal
- 💡 Vermijd bijlagen en verwijzingen naar a-doc/inschalingsverslag
- 💡 Vermijd herhalingen in de checklist
- 💡 Vermelding van initialen of 'betrokkene' zijn overbodig

Vragen?